

FAKTA ARK Extremadura / Spania

Kort om reiselederen, litt om det "å reise" samt tips om litteratur og kart

Om reiselederen

Reiseleder **Per Øystein Klunderud** er bosatt på slektsgården på Darbu (Fiskum) i Øvre Eiker. Født i 1958, gift med Åse, og de har 4 jenter. Jobber bl.a. som fylkessekretær for Naturvernforbundet i Buskerud (ca 40% stilling i 2012). Er i denne jobben ansvarlig for slåttekurset på Ryghsetra – det 19. kurset ble gjennomført i 2012! -, øvrig prosjektarbeid og studiereiser i regi av NiB. - Sommeren 2012 ble den første studiereisa til Transylvania/Romania gjennomført. Her var det biologisk mangfold knytta til beitemarker og slåttemarker som var innfallsvinkelen. Det var også tid til å utforske landsbyer og landbruk, samt få kontakt med ressurspersoner og organisasjoner.

Driver småskala vedproduksjon på gården. Har vært aktiv i frivillig ornitologisk arbeid og er også opptatt av amfibier og krypdyr. Var prosjektleder for bokverket "Fuglelivet i Øvre Eiker" som kom i november 2009. Hovedinteressen finnes i "skjæringspunktet mellom menneskelig og biologisk mangfold i kulturlandskapet".

Han har leda reiser til Italia (med besøk til Østerrike og Slovenia, og egen reise til Sardinia), Extremadura, Estland, Romania og Oman. Besøkte Spania for første gang i juli 1979, mens første turen til Extremadura var i påsken 1985. Har vært der årlig siden 1994. Har nå flere enn 30 besøk i Spania. I tillegg til Extremadura har turene gått til Andalucia, Katalonia/Aragon, Baskerland, Madrid, Rioja, Valencia, Mallorca og Galicia. Deltok til sammen en måned som frivillig i Galicia etter at oljetankeren Prestige gikk ned i november 2002. Snakker spansk greit nok til at vi skal ta oss fram. – Ofte er det jo også flere i gruppen som kan noe spansk!

Litt om det å reise

Reiseguru og forfatter Jens A. Riisnæs var tidligere stadig fremme i norske medier, som programleder på NRK radio for programmet "Ut i verden" og som forfatter eller som intervjuobjekt i aviser. Reiseleder har funnet inspirasjon og tilhørighet i flere av synspunktene som Riisnæs fremmer.

Fra et intervju i **Drammens Tidende 29.10.05** sakses bl.a. følgende;

"- Reise er en effektiv jakt på sannheten. Man må lese, men ikke gjøre som Marx som bare leste. Da jeg hadde vært i Sør Amerika forsto jeg Afrika og Asia bedre."

Jens A. Riisnæs ønsker å sende folk ut på moderne dannelsesreiser. Reise og ferie er nemlig to forskjellige ting. Å reise er hardt arbeid drevet av nysgjerrighet og forøvrig verre enn som så, hevder han med styrke."

"-Travel (reise) på engelsk kommer av travail (arbeid) på fransk. Helt i bunnen ligger det latinske tripalium som er en fork, arbeidsredskapet smådjevlelene bruker til å torturere folk. Den moderne dannelsesreisen kan med andre ord inneholde et visst ubehag, men å reise er bra for å forstå verden og bli kjent med seg selv. Reising er å samle erfaringer og bruke intellekt og sanser, ikke minst i møte med enkeltindividene som er representanter for land og kultur."

Litteratur

Riisnæs i lesersamtale i Aftenposten 12.12.05; *"- Jeg har i mange sammenhenger sagt følgende: Det finnes bare to typer reisende: De som reiser med reisehåndbok, og de uten. Det er rett og slett to helt forskjellige saker. Det vet de som har reist på begge måter..."*

Her kommer noen tips til de som vil følge i reiseleder sine litterære spor:

Av generell reiselitteratur om Spania finnes det et utall titler. Noen er av norske forfattere (man gir gjerne ut ei bok etter å ha bodd i Sør-Spania i mer enn ett år!), men de fleste på norsk er oversatt. Felles for de på norsk er at det står lite eller ingenting om regionen Extremadura. Men de kan være innholdsrike på generell informasjon om Spania. Oppsøk bokhandelen, eller søk på nettet (bl.a. Nomaden, Tanum og Norli bokhandler, samt Amazon.uk).

Av bøker på engelsk er utvalget større. **"The Rough Guide to Spain"** har vært førstevalget i alle år. 14. (!) utgave forelå i mars 2012. Også **"Spain: Country Guide - Lonely Planet"** er ei god guidebok, med utgave i mars 2011.

For de som legger turen til Andalucía har Rough Guide en egen utgave om denne regionen, **"The Rough Guide to Andalucía"**. Se etter 7. utgave fra mai 2012.

For de som vil fordype seg i Spanias eldre og nyere historie anbefales **"Arnt Stefansen – Spania; Historien, kulturen og menneskene"**, Damm forlag 2004. Forfatteren går grundig til verks i å beskrive det nye Spania og overgangen til en moderne demokratisk stat etter Francos død i november 1975. Ei spennende og velskrevet bok, som tar for seg mange av de temaene "man ikke snakker om etter borgerkrigen", er **"Ghosts of Spain"**, av **Giles Tremlet** på Faber forlag. Vil man gå enda lenger inn i historien skal man se til Sverige: *Nathan Schachar* (journalist på Dagens Nyheter) har utgitt **"Den gåtfulla passionen – Essäer om den spanska världen"** på Atlantis forlag 2005.

For de som vil fordype seg i Spanias historie om borgerkrigen fra 1936 til 1939 er **"Antony Beevor – Kampen om Spania"** - Damm 2006, den som anbefales. På biblioteket finnes flere bøker om dette temaet av norske forfattere; **"Lise Lindbæk – Bataljon Thälmann"**, flere utgaver – Tiden forlag og Pax, og **"Yngvar Ustvedt – Arbeidere under våpen"**, om norske frivillige i den spanske borgerkrigen, Gyldendal.

Temaet **Spansk mat** nærmer seg vel snart én hyllemeter i de større bokhandlene. Veldig mange bøker kretser rundet temaet "tapas" i ulike varianter.

Et funn av ei bok er **"Spanske spesialiteter – en kulinarisk oppdagelsesreise"** – Culinaria serien/Könemann forlag. (Originaltittel *Culinaria España – Spanische Spezialitäten*.) Boka er på nær 500 sider i storformat og farger. Den tar for seg region for region, samt egne sider om generelle tema (oster, pølser, tapas med mer). En matreise til Spania blir aldri den samme etter at man har lest denne boken (ISBN norsk utgave 3-8290-7991-5.). Kan finnes i større norske bokhandler, for en billig penge! En meget god innføring, og med en mer praktisk reisestørrelse, er **"World food Spain"** – utgitt av Lonely Planet i 2000.

For de som vil fordype seg i fuglelivet anbefales **"Gyldendals store fugleguide"** Svensson mfl. i ny utgave i 2010. Reiseleder tar med litteratur om **amfibier og krypdyr**, likeså ei bok om **pattedyr**. Blant botanisk litteratur må man søke på floraer som tar for seg middelhavsregionen.

Ei bok som gir en grei innføring i deler av naturen i Extremadura er **"The nature guide to Extremadura, Spain"** i serien Crossbill guides (2006). Engelskspråklige bøker kjøpes billigst på www.amazon.co.uk.

Vedrørende **kart**: Om noen ønsker å kjøpe seg et kart, er det **"Michelin 576 regional España; Extremadura, Castilla – La Mancha, Madrid"** som er turens offisielle kart og som anbefales. Det vil finnes ett eks. i hver bil.

PØK 11/12.